

אוצר הנפש

* **	🕯️🕯️	📍
17:42	16:26	י-ם
17:43	16:41	ת"א
17:41	16:30	חיפה
17:44	16:34	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה אוצר הסיפור שלי אומר

זהו סיפור מפורסם, שהרבי הרבה לצטט בהתוועדות ובכל הזדמנות, אודות אדמו"ר הזקן בעל התניא (שיום ההילולא שלו חל ב-כ"ד טבת) ואשתו.

פעם אחת, בצאתו מחדרו, שמע אדמו"ר הזקן את הרבנית אומרת לחברותיה 'מיינער זאגט'. אמר הרבי 'במצוה אחת אני שלך, בכמה מצוות אני של הקב"ה?!', ונפל על פתח הדלת ונכנס לדבקות.

הרבנית עמדה עם כמה נשים, חברות שלה, וצטטה להן משהו בשם בעלה כשהיא אומרת 'שלי אומר' - היא מכנה את בעלה 'מיינער', 'שלי'. יש כמה שיחות של הרבי בענין, אבל הפשט הוא הרגשת בעלות על בעלה. קוראים לאיש הבעל, אבל כאן רואים מי הבעל האמתי - בעלת הבית.

הרבי אמר שבמצוה אחת - בפשטות הכוונה למצות קידושין, שקדשתי אותך לאשה - אני שלך, את צודקת שאת קוראת לי 'מיינער'. כאן הוא מושה את האשה לקב"ה - 'במצוה אחת אני שלך, ובכמה מצוות אני של הקב"ה?!'.

כשאדה"צ נתן ביטוי לרחשי לבו העמוקים באמירה הזו הוא נפל ונכנס לדבקות. חב"דניק אמתי הוא בלי התפעלות

ובלי ביטוי חיצוני - כאן רואים ההיפך. אלה קטעים משלימים. אכן מובא שדרגת אדה"צ היתה "פנימיות הלב שליט על המח", ובסוד "ירידה צורך עליה" - ירידת המח להאיר ולהנחות את הלב, כנ"ל, ועל ידי כך עלית הלב בסוד אור חוזר החוזר לקדמותו ממש, ועד לכתר-עליון שמעל למח, דהיינו נקודת פנימיות הלב ששליט על המח ובאה לידי ביטוי גם בהתפעלות חיצונית.

אדמו"ר הזקן אמר שבמצוות נקנים לה. על המצות אנו מברכים "אשר קדשנו במצותיו", כמו קידושי איש לאשה, כמבואר בתניא. נמצא שהבעלות כפולה, בשני הכיוונים: כמו שכאשר החתן מקדש את הכלה הוא קונה אותה לאשה והיא נעשית "שלו", כך בכל מצוה הקב"ה מקדש אותנו לאשה ואנחנו נקנים לו, נעשים שלו.

אך הרבנית גילתה את הכיוון השני, הפנימי יותר, מה שהקונה נקנה לקנינו, ע"ד הקונה עבד קונה אדון לעצמו. לכאורה לימוד אדה"צ הוא הפוך, אך הכוונה כאן היא לא למה שה' מקדש אותנו במצוות, אלא למה שכביכול אנחנו 'מקדשים' אותו יתברך בכל מצוה שאנחנו מקיימים עבודו-לכבודו, ובכך הוא נעשה "מיינער".

ועוד יש לומר ש'במצוה אחת אני שלך' אין כוונת אדמו"ר הזקן למצות הקידושין אלא למצות הכתובה, התחייבות של הבעל לאשתו, בה הוא נעשה משועבד לה, "שלה" ממש, ובעבודת השי"ת היינו מה שעל ידי קבלת עול מלכות שמים, יסוד היסודות בתורת הרבי כידוע, אנחנו משתעבדים לה' ונעשים קנויים ושייכים לו יתברך בעצם. נמצא שבמצות הקידושין החתן קונה את הכלה להיות שלו ואילו במצות הכתובה - בין אם היא מדאורייתא או מדרבנן - הכלה קונה את החתן להיות שלה, "מיינער".

אצבע אלקים

"ויאמרו החרטום אל פרעה אצבע אלהים הוא". את הפסוק הזה אנו מכירים גם מההגדה של פסח, שם משמשת האצבע בסיס לחישוב מספר המכות.

הביטוי "אצבע אלהים" מופיע בתורה בעוד הקשר אחד: על לוחות הברית נאמר שהם "כְּתָבִים בְּאֶצְבַּע אֱלֹהִים". יש קשר מהותי בין הדברים: עשר המכות שוברים את הקליפה של מצרים ומאפשרים לעולם לשמוע ולקבל את עשרת הדברות. אותה "אצבע אלהים" כאן, שאפילו החרטומים מודים בה, מופיעה שוב בעשרת הדברות, אלא שזהו גילוי ברמה גבוהה הרבה יותר: החרטומים מודים שזוהי מכה מאת ה' בעולם (ולא מעשה כשפים) ואילו עשרת הדברות הם חיבור פנימי בין ה' לנשמות ישראל.

החרטומים מזכירים את שם 'אלהים' ועדיין כופרים בשם הוי', כמו שאומר פרעה "לא ידעתי את הוי'". אבל בגימטריא: אצבע אלהים הוא = 3 פעמים אני הוי'.

לפי ספר הזוהר, המכשפים והחרטומים של מצרים הם עיקרו של ה"ערב רב" שהצטרף לישראל ביציאת מצרים, לאחר שהודו שיש כח עליון יותר ממה שהכירו. ה"ערב רב" גרמו לנו צרות-צרות, ובכל זאת משה קיבל אותם והרגיש אחריות לתקן אותם.

(משיעור י"א אדר תשע"ב)

פעם אחת,
 בצאתו מחדרו,
 שמע אדמו"ר
 הזקן את
 הרבנית אומרת
 לחברותיה
 'מיינער זאגט'

אוצר התבונה

שטויות במחשבה, דיבור ומעשה

כתוב, גם בספר התניא, שעל דברים בטלים נידונים בכף הקלע ועל עבירות ממש צריכים להכנס לגיהנם. גם הגיהנם וגם כף הקלע הם לא נקמה אלא תיקון. בדרך כלל משתמשים בביטוי "דברים בטלים", אבל הוא כותב כאן שזה נכון גם לגבי מחשבות ומעשים. יש שטויות במחשבה, שטויות בדיבור וגם מעשים שהם שטויות.

אנשים מבזבזים שעות על שטויות – חבל, הזמן לא חוזר. בכל זאת, אחרי שמישהו בזבז שעות, הוא יכול ללכת להתפלל, ללמוד תורה או לקיים מצוות. לכאורה, הדברים הבטלים לא פוגמים בנפש, לא מפריעים להיות אחר כך יהודי כשר ולעשות מה שצריך.

כל זה נכון לגבי העולם הזה, אבל מה קורה אחר כך?

אנשים

מבזבזים שעות

על שטויות –

חבל, הזמן לא

חוזר

כשהנפש רוצה לעלות חזרה מהעולם הזה כל הדברים הבטלים, שלכאורה לא הפריעו כאן, מצטברים ומונעים ממנה לעלות – כל השטויות שהאדם עסק בהן, במחשבה, דיבור

ומעשה, כרוכות אחריו כמו כלב ומפריעות לו לעלות. לפעמים הוא אפילו לא יודע שהוא מת – הוא מדמין שהוא עדיין חי, עסוק באותן שטויות שהוא בזבז עליהן זמן בחיים. בחסידות כתוב הרבה, במיוחד במאמרים של אדמו"ר האמצעי, על דברים בטלים – שהם המקור של כל המחשבות הזרות בנפש, נושא שכל החסידות מדברת עליו. גם בתפלה, כאשר הנפש מנסה לעלות למעלה – כמו אחרי ההסתלקות – הדברים הבטלים מונעים את העליה, הם מופיעים בתור מחשבות זרות שמפריעות להתעלות הנפש.

בחסדי ה' העונש הוא לא תמידי, הוא נגמר מתי שהוא, הדברים הבטלים מתבטלים – ואז הנפש יכולה לעלות. הוא מביא את המשל המפחיד הזה כדי להסביר את היחס בין האורות שהסתלקו מעל המציאות לכלים שנפלו מתחתיה:

איך נסביר את הקשר בין האורות שלמעלה לכלים שלמטה? באמצעות מושג מהמדע שאנחנו אוהבים להזכיר – שזירה קוואנטית, קשר בין דברים מרוחקים שלכאורה אין ביניהם תקשורת ישירה (ה"תהו" הוא סוד השבירה וה"בהו" – "בו הוא" – הוא סוד הקשר לשרש האורות). בהסבר בתוך הנפש, יש כאן עדיין זיקה בין חוסר-התפקוד במציאות לבין השאיפות – חוסר התפקוד אוחד בשאיפות. כשמדברים על הדברים הבטלים שמעכבים את הנשמה הקשר הזה הוא בעיקר שלילי (וכף הקלע מתקנת אותו), אבל כשמדברים על האורות המרובים והתקיפים של התהו והכלים שנשברו יש בקשר הזה תקוה – חוסר-התפקוד במציאות לא מאפשר רק 'להתייאש' מהשאיפות ולשחרר אותן אל מעל המציאות, חוסר-התפקוד אוחד בשאיפות, אומר שבלי שיהיו אורות גדולים במציאות אני בכלל לא מצליח להיות במציאות, והאחיזה הזו בסופו של דבר תאפשר לעשות תיקון, להחזיר את האורות שהסתלקו.

(משיעור ליל שבת וישלח תשפ"ג)

אוצר קצו

ה'שקר' של המשיח

אדמו"ר הזקן כתב לפני הסתלקותו שמישיח יבוא מתוך חסד שאינו של אמת – חסד עם אינטרס, חסד שיש בו שקר, רצון לקבל טובת הנאה. מצד פעולת החסד עצמה לא נורא שיש 'נגיעה' – העיקר שלעני יהיה מה לאכול. תורה היא אמת ובגמ"ח יש משהו של שקר, אבל כתוב שהאומר שאין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו – ודאי שאין לו תורת משיח, ובסוף יפסיד את כל התורה. בבטחון המופרז של המשיח יש 'כיף' גדול וניחא לו באותו 'כיף', עד שהוא המנוע שמניע אותו הלאה, לא להתיאש ח"ו. כלומר, יש איזה 'שלא לשמה' בשטות דקדושה שלו – זהו השקר שלו, שבזכותו תבוא הגאולה.

(משיעור כ"ד אייר ע"ט)

אוצר הרמז

דם טמא ודם טהור

אדמו"ר הזקן כתב לפני הסתלקותו שמישיח יבדם הוא מלשון דמיון. ראשית הדמיון של האדם בלעו"ז היא הריון מדומה – נדמה לו שיש לו פוטנציאל שעתיד להתגלות, ובאמת אין לו בכלל, רק נדמה לו, הכל וירטואלי לגמרי. זה מתבטא בדם. הדם של היהודי הוא דם טהור, אחרי לידה אמתית יש דם טהור, והדם של מצ-רים הוא דם טמא, דמיונות שוא הם היפך הדעת שמולידה את המדות באמת.

מי שאין בו דעת, ובפרט פרעה שהוא הדעת דלעו"ז, יושב על הערף ומשכיח את תודעת הדעת דקדושה – הוא מקור דמיונות השוא.

(משיעור כ"ח טבת ע"ג)

אוצר הפתגם

משיח יאחד את אנשי הימין ואת אנשי השמאל, וברור שבשביל שלמות צריך את שניהם. (משיעור כ"ח שבט ע"ד)

המשך מאוצר הסיפור:

כל ענין הבעלות שייך למה שהרבנית חיה מו- שקא אמרה, בעדותה במשפט הספרים, שהרבי וכל מאודו שייך לחסידים – משפט שהכריע את כף מאזני המשפט והביא ל"דין נצח".

(משיעור אור לכ"ב שבט תש"פ)